

tervenció d'Emili Casanova, amb les autoritats locals.

De vesprada es repregué les sessions amb la intervenció de Juan José Navarro, que acostà la relació de la parla murciana amb Alacant, i Antonio Gisbert, que demostrà que el substrat d'Elda és totalment valencià. A continuació José Castillo destacà la importància de tenir uns criteris molt clars de retolació en la zona castellanoparlant del País Valencià, ja que estem massa acostumats a les ingerències i traduccions foranes que trenquen la pervivència de la llengua històrica de la zona. Vicente Sebastián tractà sobre la llengua antiga de Xulilla amb documents de la Matrícula Urbana del s. XIX.

La jornada acabà amb la convocatòria de la taula redona reivindicativa i reflexiva que pretengué donar llum a les accions que des de diferents col·lectius s'han fet per visualitzar i impulsar l'estudi no solament de la llengua, sinó també de la comarca i les comarques del "xurro". Les persones que participaren foren: José Manuel Pérez (Osset, Andilla), Vicente Cortés (Higueruelas), Alfonso Polo (Loriguilla), José Tomás Varea, (Toixa), Fernando Montero (el Villar) y Antoni Porta Coello (el Villar).

El congrés, que tingué una gran participació popular i investigadora, va ser organitzat per l'Ajuntament del Villar, amb la col·laboració dels departaments de Filologia Catalana i Espanyola de la UV així com també ARALEX (Departament de Lingüística General i Hispànica de la Universitat de Saragossa) i va ser patrocinat per l'AVL, la Diputació de València, les Mancomunitats de l'Alt Túria i els Serrans i el Centro de Estudios de La Serranía.

Vicent F. GARCIA PERALES
Universitat CEU Cardenal Herrera

Segona Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra. «El multilingüisme en blanc i negre» (10 i 11 de novembre de 2016). — La Segona Jornada de la Càtedra Pompeu Fabra, celebrada els dies 10 i 11 de novembre de 2016, fou dedicada a l'anàlisi del multilingüisme, amb el suport del Consell Europeu de les Llengües. Els organitzadors proposaren un debat a l'entorn de la idea que «el pas de societats monolingües a societats plurilingües requereix una gestió molt atenta per tal que no en surtin perjudicades unes llengües, especialment la llengua de vehiculació territorial, i beneficiades unes altres.» (<<https://www.upf.edu/web/catedrapompeufabra/segona-jornada-de-la-catedra>>).

La conferència inaugural, a l'Institut d'Estudis Catalans, fou a càrrec de Manuel Celio Coincenção, president del Consell Europeu de les Llengües i professor de la Universitat d'Algarve. A la primera part del seu parlament exposà l'evolució social del concepte de «multilingüisme», des d'una visió anacrònica com a generador de conflictes fins a visions de caire economicista, passant pel paper del Consell Europeu de les Llengües i de la Unió Europea en la definició del concepte. Considera que, des d'una òptica veritablement multilingüe, caldria modificar les polítiques, els sistemes d'ensenyament i avaluació de les competències, alguns conceptes de les ciències del llenguatge i, fins i tot, la mateixa concepció del que és una llengua. A la segona part apuntà algunes de les contradiccions que, en el marc europeu, està generant la gestió del multilingüisme. A tall de conclusió, el Dr. Conceição reivindicà una "ètica multilingüe", que garanteixi el respecte per totes les llengües i que allunyi els parlants dels dèficits lingüístics que els poden excloure socialment.

La sessió de divendres 11 a la Universitat Pompeu Fabra començà amb la conferència d'Anne-Claude Berthoud, professora de la Universitat de Lausanne, que havia estat vicepresidenta del Consell Europeu de les Llengües. Des del pla més teòric, reflexionà sobre els conceptes que per-

meten ordenar un àmbit complex tant en les propostes com en les pràctiques. A continuació, Berthoud exposà que la idea monolingüe de l'anglès com a llengua franca no té en compte el paper de les llengües com a eines d'estructuració dels coneixements i de les habilitats. Argumenta que el xoc entre diverses maneres de pensar, provocat pel multilingüisme, serveix de "reforçador" del gruix de la conceptualització i optimitza la comunicació. Berthoud defensa una «concepció funcional de la competència multilingüe», a la cerca d'un equilibri just entre llengua franca acadèmica i les altres llengües.

En la segona conferència del matí, Mireia Trenchs, vicedirectora de Docència i Ordenació Acadèmica de la Universitat Pompeu Fabra, després de mostrar la transformació lingüística que han experimentat les aules universitàries catalanes en els darrers anys, presentà les recomanacions de les institucions europees i les polítiques educatives de Catalunya en matèria de multilingüisme com a marcs normatius en què es desenvolupen les actuacions de les universitats catalanes. A continuació se centrà en els models i les accions que ha emprat la Universitat Pompeu Fabra (UPF) per tal d'afavorir el multilingüisme. A partir de 2007-2008, la UPF ha posat en marxa un Pla d'Acció pel Multilingüisme expressat en quatre models de titulacions de grau i màster: des de titulacions impartides al 100 % en anglès fins a titulacions amb combinacions lingüístiques diverses. Trenchs reconeix que la selecció d'aquests models ha suposat la trilingüització de la docència i ha ofert dades quantitatives sobre l'evolució de l'ús de les llengües als graus, als màsters i al doctorat. Considera que ara és un moment clau per decidir quins dels models exposats són els més adients per a cada estudi.

Tancà la jornada la conferència del Dr. Francesc Xavier Vila, professor de sociolingüística de la Universitat de Barcelona i director del Centre de Recerca en Sociolingüística i Comunicació, en què analitzà quina és la situació de les llengües mitjanes en un context acadèmic que afavoreix la imposició d'una llengua franca i es preguntà si el procés d'anglització amenaça de debè els diversos sistemes universitaris. Analitzà en detall tres institucions europees de països no anglòfons, amb llengües pròpies mitjanes, i que se situen dins de les institucions més prestigioses del món: el Karolinska Institutet (Suècia), la neerlandòfona Universitat de Lovaina (Bèlgica) i la Universitat d'Amsterdam (Holanda). Les dades mostren que la docència del grau s'hi fa majoritàriament en les llengües mitjanes locals i que l'anglès tampoc no ha desplaçat les llengües locals en els màsters, sobretot en els professionalitzadors. La segona part de la contribució de Vila se centrà en la situació de la llengua catalana. Exposà que, al llarg dels anys noranta, a Catalunya es va desenvolupar un model lingüístic que establia que la llengua catalana era la llengua pròpia de la universitat, tot i que a la pràctica es tractava d'un model bilingüe i heteroglòssic, i que, arran de la implantació del sistema Bolonya i de la crisi econòmica, s'hi ha produït un retrocés de la presència del català. Mostrà que la introducció de l'anglès ha perjudicat la presència del català i no la del castellà, sobretot en els màsters. Distingeix dos models lingüístics: el model de la UPF, semblant al de la Universitat d'Amsterdam pel que fa als objectius de promoció de l'anglès; i el model de la resta d'universitats catalanes, caracteritzat pel manteniment de la llengua catalana com a llengua vehicular principal i, per tant, més assimilable als plantejaments de la Universitat de Lovaina. En qualsevol cas, fa veure que ambdós models són trilingües, cosa que complica la comparació amb els models europeus exposats, a causa del rol del castellà com a llengua oficial a l'estat i llengua del mercat llatinoamericà. Vila defensa el model del "plurilingüisme autocentrat", que aposti per la internacionalització i l'excel·lència sense renunciar al paper vertebrador del català a la universitat, imitant alguns principis de models reeixits a Europa.

Mercè LORENTE
Universitat Pompeu Fabra
Institut d'Estudis Catalans